

Wat je niet gebruikt, hoef je niet af te rekenen

MJA3, de verdieping in energiebesparing

Op de ledenvergadering van maart 1996 tekenden de VOM en het Ministerie van Economische Zaken de eerste Meerjarenafpraak Energie Efficiency, kortweg MJA. In MJA2 is de ketenefficiency toegevoegd waardoor ook de energiebesparing buiten de poort volop meedoet. Inmiddels is de derde MJA in volle gang en zijn er tal van praktijkvoorbeelden beschikbaar voor besparingsmogelijkheden. Tijd dus, om in het kader van thema Sustainability de meterstand op te nemen.

Op 4 juni 2008 verzorgde Bart Manders van agentschap SenterNovem een lezing op de Technodag van de Vereniging Industriële Spuit- en Moffelbedrijven VISEM, waarbij hij onder meer wees op de kennisnetwerken, werkgroepen en de mogelijkheden van energiebesparing in de keten. Een bezoekje aan het kantoor te Sittard levert wat nuttige antwoorden op.

Als convenantpartner voor de Meerjarenafpraak Energie Efficiëntie kan het ministerie van EZ niet ontbreken in dit themanummer. Wat heeft SenterNovem binnen dat convenant te bieden aan de oppervlaktebehande-

lende industrie?

“Dat is een heel brede vraag. laat ik één ding vooropstellen: in de MJA zijn de overheid, provincies en gemeenten, branches en bedrijven de partijen. SenterNovem is een onafhankelijke partij tussen overheid en marktpartijen. De bedrijven en brancheorganisaties die deelnemen aan de Meerjarenafspraken krijgen steun van SenterNovem. Bijvoorbeeld steun bij het opstellen van een energie-efficiencyplan, bij het optimaliseren van bedrijfsprocessen of het invoeren van een energiezorgsysteem. Laat ik enkele voorbeelden noemen: Bij de VISEM is het laatste halfjaar een inventarisatieronde geweest

van Van Beek Ingenieurs bij de MJA-bedrijven die zich daarvoor aangemeld hebben. Er is een Quick Scan gedaan om te zien welke maatregelen er genomen konden worden en wat die maatregelen als besparing zouden kunnen opleveren. Deze door ons gecontracteerde adviseur begeleidt ook al meer dan twee jaar een werkgroep met MJA-VISEM bedrijven. In deze werkgroep zijn adviesuren beschikbaar en dit is dus de ideale plek om, met gelijksoortige bedrijven, de maatregelen uit te werken of te verdiepen. Hetzelfde geldt voor de galvanobranche-groep NGO-SBG waar ook een inventarisatieronde loopt. Met deze praktisch toepasbare resultaten wordt een rapport van 2000 opgefrist, waarmee dan de bedrijven aan de slag kunnen gaan.

SenterNovem is geen advies-marktpartij en huurt daarom adviesbureaus in voor bijvoorbeeld het helpen opstellen van een Energie Efficiency Plan (EEP). Adviseurs komen voor het EEP-traject minimaal een dag op bezoek, omdat bedrijven vaak behoefte hebben aan praktische hulp. Bovendien zijn we aanspreekpunt: zijn er vragen over subsidiëring, dan pikken we die ook op en kunnen we die verder leiden binnen SenterNovem. De voorbeelden laten volgens mij vooral zien dat er naast een stuk ondersteuning ook een stuk kennisdeling zit, waarbij ik wil opmerken dat ook maatwerk bij bedrijven mogelijk is.”

Nieuwe elementen in de MJA3 zullen zijn: het Energie Efficiency Plan die in plaats gaat komen van het Energiebesparingsplan. Wat is precies het verschil?

“De naam is anders, maar er is in principe

geen verschil. Ook nu komen er weer de maatregelen in te staan, verdeeld over de categorieën ‘zekere maatregelen’, ‘voorwaardelijke maatregelen’ en ‘onzekere maatregelen’. We willen wel wat meer aandacht hebben voor de manier waarop een bedrijf zijn energieverbruiksanalyse laat zien. In het verleden was het een kwestie van de inkoop laten zien, verdeeld in twee of drie parten, dus gas en elektriciteit. Nu willen we daar wat dieper in duiken: wat zijn de grote energieverbruikers, welk rendement hebben ze? Dat moet je niet tot het laatste lampje specificeren, maar voor zover dat zinvol is. Zo is er sprake van een verdieping in het proces of beter gezegd: meer of beter inzicht in het energiegebruik van het productieproces. De adviseur denkt daarin mee. Sommige bedrijven draaien al zeer lang mee in de MJA en hebben de zaken die voor het oprapen liggen al achter de rug. Met het verkregen inzicht kan nagedacht worden over hoe ze nú nog verder kunnen komen.” Dat er nog winst valt te behalen uit energie-efficiency blijkt wel uit het feit dat de oppervlaktebehandelaars over het jaar 2007 een efficiency-verbetering van 6,4 % hebben gehaald.

In de ketenefficiency is veel te halen: de oppervlaktebehandelaars is immers maar een kleine tussenschakel in de industriële productie. Heeft u aangrijpingspunten om dergelijke kansen in een samenwerkingsverband nader te onderzoeken?

“Ja, de indeling binnen ons programma is met brancheteams op de branches of sectoren gericht. Elke branche heeft een relatiebeheerder, een contactpersoon voor procesefficiency - dat ben ik - en er is een contactpersoon voor ketenefficiency. Daarnaast is er een ook een collega van Toetsing en Monitoring aan een brancheteam verbonden. We zijn niet verzuimd, want als ik bij een bedrijf zit neem ik ook de ketenefficiency mee als dat opkomt, zoals vermindering van materiaalverbruik of vervoersstromen. Ideeën koppelen we binnen ons brancheteam altijd terug, zodat de betreffende collega hier verder mee kan gaan. De winst voor energie-efficiency wordt binnen én buiten de bedrijfspoot behaald. De eerder genoemde energie-efficiencyverbetering van 6,4 % in 2007 is bijna in het geheel een proces-efficiencyverbetering, dus binnen de poort. Het MJA-programma laat zien dat andere branches veel winst buiten de poort behalen: ketenefficiency. Mogelijk dat hier kan-

sen liggen voor de oppervlaktebehandelaars. Initiatieven of kansen in deze richting zullen we dus altijd oppakken en indien mogelijk ondersteunen. De basis is wel dat je naar iets praktisch toe wilt, dat wel tot energiebesparing leidt. Dus minder gebruik is minder betalen.”

Perslucht is een ware ‘energieslurper’, om in uw termen van de Technodag te blijven. In het verleden zijn er enkele initiatieven geweest ook deze grote verbruiker effectiever in te zetten. Wat zijn de laatste ontwikkelingen op dat vlak?

“Op een aantal taken kun je ingrijpen: zorg bijvoorbeeld dat je zo min mogelijk lekkages hebt. Een gaatje van een millimeter, dat is peperduur! Het fenomeen perslucht heeft bijna iedereen in zijn bedrijf, vaak staat het bij alle gebruikers in het bedrijf op bijvoorbeeld acht bar luchtdruk. Men denkt dat het laag in prijs is, maar het is peperduur om te maken. Een elektriciteitscentrale heeft maar 40% rendement, uiteindelijk zit er maar 6 tot 7% van de beginenergie in de bruikbare lucht. Het is als een gloeilamp: nauwelijks licht, bijna alleen warmteverlies. Het is dus heel duur om lekkages te laten bestaan. Zeker in een netwerk, de lekkage kan oplopen tot 30%, daar is heel simpel geld te besparen. Je moet overwegen: moet ik acht bar perslucht verbruiken voor de lucht in het spoelbad, of doe ik dat met een ventilator met twee bar. En de instelling van de compressor: een bar verschil is geldwinst. Met een persluchtscan wordt gekeken hoe vaak

de compressors aanslaan terwijl er geen verbruikers aan staan. Er zijn lezsoekers die werken op *no cure no pay*, dat kunnen ze ook rustig zeggen want bij de meeste bedrijven vinden ze genoeg om er geen verlies op te hebben. Er komen twee Persluchtdagen dit jaar. Dat zijn geen Senter Novem-dagen, maar marktpartijen organiseren dat. Wij leveren als bijdrage een onafhankelijk, overkoepelend verhaal.”

Door het uitfasen van bepaalde stoffen kan het nodig zijn coatingsystemen in te voeren die meer moffeltijd of een hogere temperatuur vergen, waardoor de productiedoorzet afneemt en het energieverbruik dus op minder producten gedeeld wordt. Kan een bedrijf voor dergelijke milieuverbeteringen compenseren voor de verminderde energieprestatie per eenheid product?

“Heel algemeen kan ik daarop zeggen dat we daarvoor de term ‘ontsparende maatregelen’ hebben. Je komt dat inderdaad tegen: als je bijvoorbeeld vanwege milieuwetgeving een naverbrander nodig hebt. Het streven is dat je 2% efficiencyverbetering per jaar haalt, maar als je het niet haalt onderbouw je dat met deze reden. Je loopt er soms keihard tegenaan, aan de ene kant energie-efficiëntie en aan de andere kant milieuzaken die echt botsen.”

MEER INFORMATIE
www.senternovem.nl/mja
www.mijnenergiezorg.nl

De investeringen bij Interfocos dienen als voorbeeld in het bulletin Monitor dat SenterNovem uitgeeft (zie ook het artikel “Eerst rekenen dan kiezen”, december 2008, p. 31-35. In thema Industriële Laktechniek van april verschijnt deel II).